

Traficomin hankeavustusten hankekortti

Hankekortti julkaistaan valtionavustusten verkkosivuilla.

Turvalliset ratkaisut näkövammaisten liikkumiselle Vantaalla 4.12.2024

Avustuksen saaja	Vantaan kaupunki	
Osallistujat	Vantaan kaupunki	
Aikataulu	01/2024	10/2024
Hankkeen tavoite ja sisältö, kohderyhmä	<p>Työn tavoitteena on tunnistaa vaaranpaikat näkövammaisten turvallisemman liikkumisen edistämiseksi Vantaalla ja etsiä ratkaisuja, joilla varmistetaan näkövammaisten käyttämien reittien toimivuus. Tavoitteena on myös tarkentaa nykyisiä ulkoympäristön ohjeistuksia tästä näkökulmasta: ulkoympäristön materiaalien käytöstä halutaan johdonmukaista ja ohjaavien ja varoittavien materiaalien ei haluta sekoittuvan muihin käyttötarkoituksiin. Lisäksi työssä huomioidaan Vantaan ratikan aiheuttamat muutokset Vantaan liikenneympäristöön.</p> <p>Hanke sisältää viisi osavaihetta, jotka etenevät osittain päällekkäisinä tehtävinä:</p> <p>Osa 1: Vaaranpaikkojen tunnistaminen (helmi-maaliskuu) Tunnistetaan näkövammaisten liikkumisen vaaranpaikkoja, niitä mahdollisesti yhdistäviä tekijöitä ja ratkaisuja, joilla vaaranpaikkoja voidaan välttää. Työvaiheeseen kuuluu vahvasti sidosryhmien osallistaminen.</p> <p>Osa 2: Ratkaisuehdotukset vaaranpaikkoihin (huhti-toukokuu) Kootaan 1. osavaiheessa havaitut ongelmat yleisellä tasolla ja niihin ehdotetut ratkaisut. Liikennevalojen osalta työssä hyödynnetään muiden kaupunkien tekemää työtä mahdollisimman paljon ja tutkitaan niissä tehtyjen linjausten soveltuminen Vantaalle. Ehdotettavia ratkaisuja tarkennetaan yhdessä ohjausryhmän jäsenten kanssa.</p> <p>Osa 3: Suunnitteluongelmat ja käytettävät ohjeet (touko-kesäkuu) Osavaihe aloitetaan työpajalla, jonka tarkoituksena on tunnistaa mahdollisimman laajasti 1. ja 2. osassa sekä suunnittelutyössä esiin tulleita käytännön ongelmia ja suunnittelutyössä käytettäviä suunnitteluohjeita. Suunnitteluohjeista käydään läpi mahdolliset ristiriidat.</p> <p>Osa 4: Hyvien esimerkkien kartoitus (touko-kesäkuu) Selvitetään, löytyykö tunnistettuihin ongelmiin hyviä esimerkkejä muista suomalaisista tai kansainvälisistä kaupungeista.</p> <p>Osa 5: Muutosehdotukset ja raportointi (kesä-lokakuu) Laaditaan ehdotus materiaalien käytön periaatteista. Ehdotusta käsitellään mm. ohjausryhmässä ja työpajassa sidosryhmien kanssa. Laaditaan kirjalliset ohjeet materiaalien käytöstä sekä raportoidaan työn tulokset.</p> <p>Hankkeen kohderyhmiä ovat näkövammaiset sekä liikkumis- ja toimimisesteiset henkilöt. Ohjeistuksia käyttävät kaupungin liikenne- ja katusuunnittelijat, maisema- ja vihersuunnittelijat sekä arkkitehdit.</p>	

Ennakoitu tulos	Hankkeessa tunnistetaan näkövammaisten liikkumisen vaaranpaikkoja Vantaalla sekä ratkaisuja, joilla vaaranpaikkoja voidaan välttää. Hankkeen lopputuloksena saadaan kirjalliset ohjeet materiaalien käytöstä eri tilanteissa sekä niiden asentamisesta. Lisäksi tunnistetaan tarpeet Vantaan kaupungin tyyppipiirustusten ja mahdollisten muiden ohjeiden päivittämiseen. Päivitystarpeet kirjataan erilliseen liitteeseen.
Lisätietoja hankkeesta	Lisätietoja hankkeesta voi kysellä hankkeeseen nimetyltä yhteyshenkilöltä: Joonas Stenroth, puh. 050 302 9278, joonas.stenroth@vantaa.fi. Yhteydenotot ensisijaisesti sähköpostin välityksellä.

Hankkeen päättyessä täydennetään:

Tulokset	<p>Työssä syvennettiin tietoa eri tavalla näkövammaisten käyttäjien tavoista liikkua ja hyödyntää ulkoympäristön elementtejä suunnistamiseen. Laajempi ymmärrys asiasta auttaa suunnittelijoita parhaalla tavalla käyttäjiä palvelevien suunnitteluratkaisujen tekemisessä.</p> <p>Suunnittelu avuksi työssä saatiin uutta tietoa ulkotiloissa käytettävien materiaalien kontrasteista ja suosituksia materiaalien käyttöön. Lisäksi työn lopputuloksena saatiin kirjalliset ohjeet ohjaavan raidan suunnitteluun, mitoitukseen ja materiaalin valintaan.</p> <p>Työssä tunnistettiin myös tilapäisten liikennejärjestelyjen ja muiden kulkuväylillä olevien esteiden poistamisen toimintamalleihin liittyviä asioita, joiden kehittäminen parantaisi näkövammaisten käyttäjien liikkumista. Jatkotyönä Vantaalla viedään työssä syntynyt uusi tieto kaupungilla käytettäviin suunnitteluohjeisiin ja kehitetään toimintamalleja.</p>
Miten tavoitteet toteutuivat?	Työn tavoitteet toteutuivat hyvin. Työssä tunnistettiin näkövammaisten liikkumisen vaaranpaikkoja ja ratkaisuja vaarojen vähentämiseksi. Lisäksi työssä saatiin tarkennettua ulkoympäristön materiaalien käytön ohjeita kontrastien, reunojen ja aukoiden suunnittelun sekä ohjaavan raidan osalta.
Arvio hankkeen vaikutuksista	<p>Hanke paransi Vantaan kaupungin liikenne- ja katusuunnittelijoiden, maisemasuunnittelijoiden, rakennuttajien ja kunnossapitäjien ymmärrystä näkövammaisten liikkujien tarpeista. Ymmärryksen parantuminen ja ohjeiden selkeytyminen parantavat Vantaalla tehtävien suunnitelmien laatua ja toimintatapoja.</p> <p>Hankkeella on välittömät vaikutukset Vantaalla tehtäviin ulkoympäristön suunnitelmiin. Suunnitelmat toteutuvat yleensä muutaman vuoden viiveellä, joten uusia ratkaisuja nähdään maastossa muutaman vuoden kuluessa.</p>
Mitä opittiin? Mitä kannattaisi tehdä toisin?	<p>Nykyiset ohjeet eivät ota riittävästi huomioon erilaisten näkövammaisten erilaisia tarpeita, vaan näkövammaisia on ohjeissa käsitelty aiemmin yhtenäisenä ryhmänä. Työ tuotti uutta tietoa eri tavalla näkövammaisista ja heidän tarpeistaan. Työssä opittiin ottamaan paremmin huomioon näkövammaiset käyttäjät ulkotilojen suunnittelussa.</p> <p>Työ opetti myös, että samankin näkökyvyn omaavat henkilöt voivat liikkua ympäristössä hyvin eri tavalla ja heillä voi olla erilaiset näkemykset</p>

ulkoympäristön parhaista ratkaisuista. Tämän vuoksi näkövammaisten käyttäjien käyttäjäkokemuksia pyydetäessä tulisi varmistaa, että kokemuksia saadaan riittävän suurelta määrältä käyttäjiä ja että käyttäjissä on edustettuna eri tavalla näkövammaisia.

Hankkeen suositus ohjaavan raidan asennustavasta negatiiviseen korkoon maanpintaan nähden jäi epävarmalle tietopohjalle. Kattavaa tutkittua tietoa negatiiviseen korkoon rakennetun raidan havaittavuudesta valkoisella kepillä ja toisaalta positiiviseen korkoon rakennetun raidan talvihoidon kestävydestä ei ollut saatavilla eikä sitä tämän työn yhteydessä ollut mahdollista tuottaa.